

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 31 sierpnia 1990 r.

w sprawie przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z art. 83 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r., został złożony dnia 2 lipca 1990 r. Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dokument przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do powyższej konwencji.

Wyżej wymieniona konwencja weszła w życie dnia 27 stycznia 1980 r., a w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej — dnia 1 sierpnia 1990 r.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że zgodnie z art. 82, 83 i 84 wymienionej konwencji następujące państwa stały się jej stronami, składając dokumenty ratyfikacyjne lub przystąpienia w niżej podanych datach:

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 31 sierpnia 1990 r.

w sprawie przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z art. 83 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r., został złożony dnia 2 lipca 1990 r. Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dokument przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do powyższej konwencji.

Wyżej wymieniona konwencja weszła w życie dnia 27 stycznia 1980 r., a w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej — dnia 1 sierpnia 1990 r.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że zgodnie z art. 82, 83 i 84 wymienionej konwencji następujące państwa stały się jej stronami, składając dokumenty ratyfikacyjne lub przystąpienia w niżej podanych datach:

Oświadczenie: Ludowa Republika Bułgarii uważa za stosowne podkreślić, iż artykuły 81 i 83 konwencji, które umożliwiają niektórym państwom stanie się jej stronami, mają niesłusznie ograniczający charakter. Postanowienia te są niezgodne z powszechnym charakterem konwencji, która powinna być otwarta do przystąpienia dla wszystkich państw.

Chile:

Zastrzeżenie: Republika Chile oświadcza, iż uznaje ogólną zasadę niezmienności traktatów z zachowaniem prawa państw do ustanawiania przepisów modyfikujących tę zasadę i z tego względu zgłasza zastrzeżenie do artykułu 62 ustępów 1 i 3 konwencji, które uważa za nie wiążące Chile.

Czechosłowacja:

Czechosłowacka Republika Socjalistyczna nie uważa się za związaną postanowieniami artykułu 66 konwencji i oświadcza, że zgodnie z zasadą suwerennej równości państw każdy spór może być przedłożony Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości lub poddany postępowaniu pojednawczemu tylko w wypadku zgody wszystkich stron sporu w każdej odrębnej sprawie.

Dania:

Wobec każdego państwa, które zgłosi zastrzeżenie dotyczące całości lub części postanowień artykułu 66 konwencji co do obowiązkowego rozstrzygnięcia niektórych sporów, Dania nie będzie się uważać za związaną tymi postanowieniami części V konwencji, zgodnie z którymi postępowania przewidzianego artykułem 66 nie stosuje się w wypadku zastrzeżeń zgłoszonych przez inne państwa.

Egipt:

Arabska Republika Egiptu nie uważa się za związaną częścią V konwencji wobec państw, które zgłosiły zastrzeżenie dotyczące procedury sądowego rozstrzygnięcia sporów i obowiązkowego arbitrażu, przewidzianych w artykule 66 i w załączniku do konwencji, oraz odrzuca zastrzeżenia zgłoszone do części V konwencji.

Finlandia:

Finlandia oświadcza, iż rozumie, że żadne z postanowień ustępu 2 artykułu 7 konwencji nie ma na celu zmiany jakichkolwiek postanowień prawa wewnętrznego obowiązującego w którejkolwiek z układających się stron, dotyczących uprawnień do zawierania traktatów. Według Konstytucji Finlandii prawo do zawierania traktatów ma Prezydent Republiki, który również decyduje o wystawianiu pełnomocnictw szefowi rządu oraz ministrowi spraw zagranicznych.

Finlandia oświadcza również, że w stosunku do jakiegokolwiek państwa, które zgłosiło lub zgłosi zastrzeżenie, w którym uzna za nie wiążące wobec niego postanowienie artykułu 66 w całości lub w części, i do którego postępowania przewidzianego artykułem 66 nie stosuje się wskutek tego zastrzeżenia, Finlandia nie będzie się uważać za związaną zarówno postanowieniami proceduralnymi, jak i materialnymi części V konwencji.

Holandia:

Oświadczenie: Królestwo Holandii nie uważa postanowień artykułu 66 (b) konwencji przewidujących „inny sposób pokojowego rozstrzygnięcia sporów” za składnik oświadczenia Królestwa Holandii przyjmującego obowiązkową jurysdykcję Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, które zostało złożone Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dnia 1 sierpnia 1956 r.

Kanada:

Przystępując do Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, rząd Kanady oświadcza, że rozumie, iż żadne z postanowień artykułu 66 konwencji nie ma na celu wyłączenia jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, jeśli taka jurysdykcja istnieje na podstawie postanowień jakiegokolwiek obowiązującego traktatu wiążącego strony w zakresie rozstrzygnięcia sporów.

W odniesieniu do państw-stron Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, uznających obowiązkową jurysdykcję Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, rząd Kanady oświadcza, że nie uważa postanowień artykułu 66 konwencji wiedeńskiej za przewidujące „inny sposób pokojowego rozstrzygnięcia sporów” w rozumieniu ustępu 2 (a) oświadczenia rządu Kanady uznającego obowiązkową jurysdykcję Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, które zostało złożone Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dnia 7 kwietnia 1970 r.

Kolumbia:

Zastrzeżenie: W odniesieniu do artykułu 25 Kolumbia zgłasza zastrzeżenie, iż Konstytucja Kolumbii nie uznaje tymczasowego stosowania traktatów; zatwierdzanie lub niezatwierdzanie wszelkich traktatów i konwencji, zawieranych przez rząd z innymi państwami lub międzynarodowymi osobami prawnymi, jest obowiązkiem Kongresu Narodowego.

Kuwejt:

Przystąpienie Kuwejtu do niniejszej konwencji nie oznacza w żaden sposób uznania Izraela przez rząd i Państwo Kuwejtu ani nawiązania jakichkolwiek stosunków traktatowych między Państwem Kuwejtu a Izraelem.

Maroko:

1. Maroko interpretuje ustęp 2(a) artykułu 62 (zasadnicza zmiana okoliczności) w ten sposób, iż nie dotyczy on sprzecznych z prawem lub nierównoprawnych traktatów ani też jakiegokolwiek traktatu sprzecznego z zasadą samostanowienia. Opinia Maroka w sprawie ustępu 2 (a) była poparta przez doradcę-eksperta w jego wypowiedziach w Komitecie Ogólnym dnia 11 maja 1968 r. i na konferencji dnia 14 maja 1969 r.

2. Należy rozumieć, że podpisanie przez Maroko niniejszej konwencji nie oznacza w żaden sposób uznania Izraela. Ponadto żadne stosunki traktatowe nie zostaną ustanowione między Marokiem a Izraelem.

Mongolia:

Zastrzeżenia:

1. Mongolska Republika Ludowa nie uważa się za związaną postanowieniami artykułu 66 konwencji.

Mongolska Republika Ludowa oświadcza, że przedłożenie jakiegokolwiek sporu dotyczącego stosowania bądź interpretacji artykułów 53 i 64 Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości do rozstrzygnięcia, jak również przedłożenie jakiegokolwiek sporu dotyczącego stosowania lub interpretacji któregośkolwiek innego artykułu części V konwencji — komisji pojednawczej do rozpatrzenia, będzie wymagać zgody wszystkich stron w każdej sprawie, oraz oświadcza, że osoby wchodzące w skład komisji pojednawczej będą wyznaczone przez strony sporu w drodze wspólnego porozumienia.

2. Mongolska Republika Ludowa nie jest związana postanowieniami artykułu 45 (b) Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, ponieważ są one sprzeczne z ustaloną praktyką międzynarodową.

Oświadczenia:

1. Mongolska Republika Ludowa oświadcza, iż zastrzega sobie prawo do zastosowania wszelkich środków dla zabezpieczenia swych interesów w wypadku nieprzestrzegania przez inne państwa postanowień Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów.

2. Mongolska Republika Ludowa uważa za stosowne zwrócenie uwagi na dyskryminacyjny charakter artykułów 81 i 83 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów i oświadcza, iż konwencja powinna być otwarta do przystąpienia dla wszystkich państw.

Niemiecka Republika Demokratyczna:

Niemiecka Republika Demokratyczna nie uważa się za związaną postanowieniami artykułu 66 konwencji.

W celu przedłożenia sporu dotyczącego stosowania lub interpretacji artykułu 53 lub 64 Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości do rozstrzygnięcia lub przedłożenia sporu dotyczącego stosowania lub interpretacji jakiegokolwiek z pozostałych artykułów części V konwencji — komisji pojednawczej do rozpatrzenia, niezbędna będzie w każdej sprawie zgoda wszystkich stron sporu. Członkowie komisji pojednawczej będą wyznaczani wspólnie przez strony sporu.

Niemiecka Republika Demokratyczna oświadcza, że zastrzega sobie prawo do podjęcia kroków dla ochrony swych interesów w wypadku naruszenia postanowień konwencji przez inne państwo.

Niemiecka Republika Demokratyczna uważa, że postanowienia artykułów 81 i 83 konwencji są sprzeczne z zasadą, zgodnie z którą każde państwo kierujące się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych ma prawo przystępować do konwencji mających wpływ na interesy wszystkich państw.

Republika Federalna Niemiec:

1. Republika Federalna Niemiec zastrzega sobie prawo do wyrażenia, w chwili ratyfikowania Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, swych poglądów o oświadczeniach innych państw, składanych przy podpisaniu, ratyfikacji lub przystąpieniu do tej konwencji oraz do zgłaszania zastrzeżeń do niektórych jej postanowień.

2. Republika Federalna Niemiec zakłada, że jurysdykcja Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, ustalona w drodze zgody stron poza ramami Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, nie może być wyłączona przez powołanie się na postanowienia artykułu 66 (b) konwencji.

3. Republika Federalna Niemiec uważa, że „środki podjęte zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych”, o których mowa w artykule 75, oznaczają przyszłe decyzje Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, zgodnie z rozdziałem VII Karty dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Syria:

A. Przyjęcie niniejszej konwencji przez Syryjską Republikę Arabską i jej ratyfikacja przez rząd w żadnym wypadku nie oznaczają uznania Izraela i nie mogą powodować nawiązania jakiegokolwiek kontaktu z Izraelem na podstawie postanowień tej konwencji.

B. Syryjska Republika Arabska uważa, że artykuł 81 jest niezgodny z celami i założeniami konwencji, ponieważ nie zezwala stać się jej stroną wszystkim państwom bez różnicowania i dyskryminacji.

C. Rząd Syryjskiej Republiki Arabskiej w żadnym wypadku nie akceptuje wyłączenia powoływania zasadniczej

zmiany okoliczności w odniesieniu do traktatów ustanawiających granice, o czym mówi się w artykule 62 w ustępie 2 (a), ponieważ uważa to za oczywiste naruszenie normy obligatoryjnej stanowiącej część powszechnego prawa międzynarodowego i uznającej prawo narodów do samostanowienia.

D. Rząd Syryjskiej Republiki Arabskiej interpretuje postanowienie artykułu 52 w sposób następujący:

Określenie „groźba lub użycie siły” użyte w tym artykule rozciąga się również na zastosowanie przymusu ekonomicznego, politycznego, wojskowego i psychologicznego oraz na wszelkie rodzaje przymusu zmuszające państwo do zawarcia traktatu wbrew jego woli lub interesom.

E. Przystąpienie Syryjskiej Republiki Arabskiej do niniejszej konwencji oraz jej ratyfikacja przez rząd nie rozciągają się na załącznik do konwencji dotyczący obligatoryjnego postępowania pojednawczego.

Tanzania:

Artykuł 66 konwencji nie będzie obowiązywał między Zjednoczoną Republiką Tanzanii a każdym państwem, które zgłosi zastrzeżenie do jakiegokolwiek postanowienia części V lub do całej części V konwencji.

Tunezja:

Spór wymieniony w artykule 66 (a) wymaga zgody wszystkich jego stron w celu przedłożenia go do rozstrzygnięcia Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości.

Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka:

Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka nie uważa się za związaną postanowieniami artykułu 66 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów i oświadcza, że aby jakikolwiek spór między układającymi się stronami, dotyczący stosowania lub interpretacji artykułów 53 i 64, mógł być przedłożony Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości do rozstrzygnięcia lub aby jakikolwiek spór dotyczący stosowania lub interpretacji części V konwencji mógł być przedłożony do rozpatrzenia komisji pojednawczej, niezbędna jest zgoda wszystkich stron sporu w każdej odrębnej sprawie, oraz oświadcza, że członkami komisji pojednawczej mogą być tylko osoby wyznaczone za wspólną zgodą stron sporu.

Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka uważa, że nie jest związana postanowieniami artykułu 20 ustępu 3 i artykułu 45 (b) Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, ponieważ są one sprzeczne z ustaloną praktyką międzynarodową.

Oświadczenie:

Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka oświadcza, że zastrzega sobie prawo do zastosowania wszelkich środków dla zabezpieczenia swych interesów w wypadku nieprzestrzegania przez inne państwa postanowień Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów.

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej:

Podpisując Konwencję wiedeńską o prawie traktatów rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oświadcza, że rozumie, iż żadne postanowienie artykułu 66 konwencji nie ma na celu wyłączenia jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w wypadkach, gdy istnieje ona na mocy jakichkolwiek innych postanowień obowiązujących strony w odniesieniu do rozstrzygania sporów. W szczególności wobec państw-stron konwencji wiedeńskiej, które przyjmują obowiązkową jurysdykcję Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, rząd Zjednoczonego Królestwa oświadcza, że nie będzie uznawał postanowień litery (b) artykułu 66 konwencji wiedeńskiej za ustanawiają-

ce „inny sposób pokojowego rozstrzygnięcia sporów” w rozumieniu punktu (i) litery (a) oświadczenia rządu Zjednoczonego Królestwa uznającego obowiązkową jurysdykcję Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, które zostało złożone Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dnia 1 stycznia 1969 r.

Rząd Zjednoczonego Królestwa, zastrzegając swe stanowisko w odniesieniu do innych oświadczeń i zastrzeżeń zgłoszonych przez państwa w czasie podpisywania konwencji, uznaje za niezbędne oświadczyć, że Zjednoczone Królestwo nie uważa, aby Gwatemala miała jakiegokolwiek prawa bądź roszczenia wobec terytorium Hondurasu Brytyjskiego.

Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej rozumie, iż żadne postanowienie artykułu 66 konwencji nie ma na celu wyłączenia jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w wypadkach, gdy istnieje ona na mocy jakichkolwiek innych postanowień obowiązujących strony w odniesieniu do rozstrzygnięcia sporów. W szczególności wobec państw-stron konwencji wiedeńskiej, które przyjmują obowiązkową jurysdykcję Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, rząd Zjednoczonego Królestwa nie będzie uznawał postanowień litery (b) artykułu 66 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów za ustanawiające „inny sposób pokojowego rozstrzygnięcia sporów” w rozumieniu punktu (i) litery (a) oświadczenia rządu Zjednoczonego Królestwa, które zostało złożone Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dnia 1 stycznia 1969 r.

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich:

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich nie uważa się za związany postanowieniami artykułu 66 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów i oświadcza, że aby jakiegokolwiek spór między układającymi się stronami, dotyczący stosowania lub interpretacji artykułów 53 i 64, mógł być przedłożony Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości do rozstrzygnięcia lub aby jakiegokolwiek spór dotyczący stosowania lub interpretacji części V konwencji mógł być przedłożony do rozpatrzenia komisji pojednawczej, niezbędna jest zgoda wszystkich stron sporu w każdej odrębnej sprawie, oraz oświadcza, że członkami komisji pojednawczej mogą być tylko osoby wyznaczone za wspólną zgodą stron sporu.

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich uważa, że nie jest związany postanowieniami artykułu 20 ustępu 3 i artykułu 45 (b) Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, ponieważ są one sprzeczne z ustaloną praktyką międzynarodową.

Oświadczenie:

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich oświadcza, że zastrzega sobie prawo do zastosowania wszelkich środków dla zabezpieczenia swych interesów w wypadku nieprzezwyciężenia przez inne państwa postanowień Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów.

Następujące sprzeciwy zostały zgłoszone przy ratyfikowaniu i przystępowaniu do konwencji lub w datach późniejszych:

Algieria:

Rząd Algierskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, wierny zasadzie nienaruszalności granic odziedziczonych w chwili uzyskania niepodległości, zgłasza sprzeciw wobec zastrzeżenia zgłoszonego przez Królestwo Maroka do artykułu 62 ustępu 2 (a) konwencji.

Chile:

Republika Chile zgłasza sprzeciw wobec zastrzeżeń, które zostały lub zostaną zgłoszone w przyszłości do artykułu 62 ustępu 2 konwencji.

Holandia:

Królestwo Holandii uważa, że postanowienia dotyczące rozstrzygnięcia sporów, zawarte w artykule 66 konwencji, są istotną częścią konwencji i nie mogą być oddzielone od przepisów materialnych, z którymi są związane. W związku z tym Królestwo Holandii uważa za niezbędne sprzeciwić się każdemu zastrzeżeniu, które zostanie zgłoszone przez inne państwo i którego celem byłoby wyłączenie stosowania całości lub części postanowień dotyczących rozstrzygnięcia sporów. Nie sprzeciwiając się wejściu w życie konwencji między Królestwem Holandii a takim państwem, Królestwo Holandii uważa, że ich stosunki traktatowe nie będą obejmować postanowień części V konwencji, w odniesieniu do których stosowanie postanowień dotyczących rozstrzygnięcia sporów przewidzianych w artykule 66 jest w całości lub w części wyłączone.

Królestwo Holandii uważa, że brak stosunków traktatowych między Królestwem Holandii a takim państwem, w zakresie wszystkich lub niektórych postanowień części V, nie umniejsza w żadnym stopniu obowiązku tego państwa wypełniania wszelkich zobowiązań zawartych w tych postanowieniach na mocy prawa międzynarodowego, niezależnie od konwencji.

Z wyżej wymienionych powodów Królestwo Holandii sprzeciwia się zastrzeżeniu Syryjskiej Republiki Arabskiej, według którego jej przystąpienie do konwencji nie obejmuje załącznika, oraz zastrzeżeniu Tunezji, zgodnie z którym przedłożenie Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości sporu, o którym mowa w artykule 66 (a), wymaga zgody wszystkich jego stron. Zgodnie z powyższym stosunki traktatowe między Królestwem Holandii a Syryjską Republiką Arabską nie będą obejmować tych postanowień, do których ma zastosowanie postępowanie pojednawcze przewidziane w załączniku, a stosunki traktatowe między Królestwem Holandii a Tunezją nie będą obejmować artykułów 53 i 64 konwencji.

Sprzeciwy, identyczne co do istoty, zostały zgłoszone przez rząd Holandii wobec zastrzeżeń wniesionych przez niektóre państwa, jak następuje:

- i) 25 września 1987 r. — wobec zastrzeżeń zgłoszonych przez Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, Białoruską Socjalistyczną Republikę Radziecką, Ukrainską Socjalistyczną Republikę Radziecką i Niemiecką Republikę Demokratyczną.
- ii) 14 lipca 1988 r. — wobec zastrzeżeń zgłoszonych przez Bułgarię, Czechosłowację i Węgry,
- iii) 28 lipca 1988 r. — wobec zastrzeżenia Mongolii.
- iv) 30 stycznia 1989 r. — wobec zastrzeżenia Algierii.

Japonia:

1. Rząd Japonii sprzeciwia się wszelkim zastrzeżeniom mającym na celu wyłączenie stosowania w całości lub w części postanowień artykułu 66 i załącznika, dotyczących obligatoryjnej procedury rozstrzygnięcia sporów, i nie uważa, aby Japonia miała stosunki traktatowe z jakimkolwiek państwem, które zgłosiło lub zgłosi takie zastrzeżenie w zakresie tych postanowień części V konwencji, wobec których wyłączone będzie stosowanie wyżej wymienionej obligatoryjnej procedury wskutek tego zastrzeżenia. Zgodnie z powyższym stosunki traktatowe między Japonią a Syryjską Republiką Arabską nie będą obejmować tych postanowień części V konwencji, do których ma zastosowanie postępowanie pojednawcze przewidziane w załączniku, a stosunki traktatowe między Japonią a Tunezją nie będą obejmować artykułów 53 i 64 konwencji.

2. Rząd Japonii nie uznaje interpretacji artykułu 52, przedstawionej przez rząd Syryjskiej Republiki Arabskiej, ponieważ interpretacja ta nie odzwierciedla w sposób prawidłowy porozumień osiągniętych na konferencji wiedeńskiej w przedmiocie przymusu.

3 kwietnia 1987 r.

1. W związku ze swym oświadczeniem złożonym przy przystępowaniu rząd Japonii sprzeciwia się zastrzeżeniom zgłoszonym przez rządy Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich do artykułu 66 i załącznika do konwencji oraz potwierdza swoje stanowisko, że nie będą jej z wyżej wymienionymi państwami łączyły stosunki traktatowe w zakresie postanowień części V konwencji.

2. Rząd Japonii sprzeciwia się zastrzeżeniu zgłoszonemu przez rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich do artykułu 20 ustępu 3.

3. Rząd Japonii sprzeciwia się oświadczeniom złożonym przez rządy Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, w których zastrzegają sobie prawo do zastosowania wszelkich środków dla zabezpieczenia swych interesów w wypadku nieprzestrzegania przez inne państwa postanowień konwencji.

Kanada:

22 października 1971 r.

Kanada nie uważa, aby posiadała stosunki traktatowe z Syryjską Republiką Arabską w zakresie tych postanowień Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, do których stosuje się postępowanie pojednawcze przewidziane z załączniku do konwencji.

Nowa Zelandia:

14 października 1971 r.

Rząd Nowej Zelandii sprzeciwia się zastrzeżeniu zgłoszonemu przez rząd Syrii w sprawie obligatoryjnego postępowania pojednawczego przewidzianego w załączniku do Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów i nie uważa, aby konwencja weszła w życie między Nową Zelandią a Syrią.

10 sierpnia 1972 r.

Rząd Nowej Zelandii sprzeciwia się zastrzeżeniu zgłoszonemu przez rząd Tunezji do artykułu 66 (a) konwencji i nie uważa, aby Nowa Zelandia posiadała stosunki traktatowe z Tunezją w zakresie tych postanowień konwencji, do których ma zastosowanie procedura rozstrzygnięcia sporów przewidziana w artykule 66 (a).

Republika Federalna Niemiec:

1. Republika Federalna Niemiec nie uznaje zastrzeżeń zgłoszonych przez Tunezję, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, Białoruską Socjalistyczną Republikę Radziecką, Ukraińską Socjalistyczną Republikę Radziecką i Niemiecką Republikę Demokratyczną do artykułu 66 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, ponieważ są one niezgodne z celem i założeniami tej konwencji. W związku z tym pragnie ona zwrócić uwagę, iż — jak to wielokrotnie podkreślano — rząd Republiki Federalnej Niemiec uważa artykuły 53 i 64 za nierozłączne z artykułem 66 (a).

Sprzeciw, identyczny co do istoty, zostały zgłoszone przez rząd Republiki Federalnej Niemiec wobec zastrzeżeń niektórych państw:

- i) 27 stycznia 1988 r. — wobec zastrzeżeń Bułgarii, Czechosłowacji i Węgier,
- ii) 21 września 1988 r. — wobec zastrzeżenia Mongolii,
- iii) 30 stycznia 1989 r. — wobec zastrzeżenia Algierii.

Szwecja:

4 lutego 1975 r.

Artykuł 66 konwencji zawiera pewne postanowienia dotyczące procedury sądowego rozstrzygnięcia sporów, arbitrażu i pojednania. Zgodnie z tymi postanowieniami, spór dotyczący stosowania lub interpretacji artykułów 53 lub 64 odnoszących się do *ius cogens* może być przedłożony Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości. Jeżeli spór dotyczy stosowania lub interpretacji jakiegokolwiek innego artykułu części V konwencji, można wszcząć postępowanie pojednawcze przewidziane w załączniku do konwencji.

Rząd Szwecji uważa, że postanowienia dotyczące rozstrzygnięcia sporów stanowią ważną część konwencji i nie mogą one być oddzielone od przepisów materialnych, z którymi są związane. W konsekwencji rząd Szwecji uważa za niezbędne sprzeciwienie się każdemu zastrzeżeniu zgłoszonemu przez inne państwo, którego celem jest wyłączenie w całości lub w części stosowania postanowień odnoszących się do rozstrzygnięcia sporów. Nie sprzeciwiając się wejściu w życie konwencji między Szwecją a takim państwem, rząd Szwecji uważa, że ich stosunki traktatowe nie będą obejmować ani przepisów proceduralnych, wobec których zgłoszono zastrzeżenie, ani przepisów materialnych, z którymi związane są te przepisy proceduralne.

Z wyżej wskazanych powodów rząd Szwecji sprzeciwia się zastrzeżeniu Syryjskiej Republiki Arabskiej, zgodnie z którym jej przystąpienie do konwencji nie obejmuje załącznika, oraz zastrzeżeniu Tunezji, zgodnie z którym spór wymieniony w artykule 66 (a) wymaga zgody wszystkich jego stron celem przedłożenia go do rozstrzygnięcia Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości. W świetle tych zastrzeżeń, rząd Szwecji uważa, że stosunki traktatowe między Szwecją a Syryjską Republiką Arabską nie będą obejmować tych postanowień części V konwencji, do których ma zastosowanie postępowanie pojednawcze przewidziane w załączniku, oraz że stosunki traktatowe między Szwecją a Tunezją nie będą obejmować artykułów 53 i 64 konwencji.

Rząd Szwecji zwrócił również uwagę na oświadczenie Syryjskiej Republiki Arabskiej, zgodnie z którym interpretuje ona określenie „groźba lub użycie siły”, użyte w artykule 52 konwencji, jako rozciągające się również na zastosowanie przymusu ekonomicznego, politycznego, wojskowego i psychologicznego oraz na wszelkie rodzaje przymusu zmuszające państwo do zawarcia traktatu wbrew jego woli lub interesom. W związku z tym rząd Szwecji zwraca uwagę, że ponieważ artykuł 52 odnosi się do groźby lub użycia siły z pogwałceniem zasad prawa międzynarodowego wyrażonych w Karcie Narodów Zjednoczonych, powinien on być interpretowany w świetle praktyki, która została lub zostanie ustalona na podstawie Karty.

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej:

Zjednoczone Królestwo nie zgadza się, aby interpretacja artykułu 52, sformułowana przez Syrię, odzwierciedlała prawidłowo uzgodnienia osiągnięte na konferencji wiedeńskiej w przedmiocie przymusu. W czasie konferencji przyjęto na ten temat oświadczenie stanowiące część Aktu końcowego. Zjednoczone Królestwo sprzeciwia się również zastrzeżeniu rządu Syrii do załącznika do konwencji i nie zgadza się na wejście w życie konwencji między Zjednoczonym Królestwem a Syrią.

Odnosząc się do zastrzeżenia dotyczącego terytorium Hondurasu Brytyjskiego, zgłoszonego przez Gwatemalę przy podpisywaniu konwencji, Zjednoczone Królestwo nie uważa, aby Gwatemala miała jakiegokolwiek prawa lub roszczenia do tego terytorium.

Zjednoczone Królestwo w pełni zastrzega swoje stanowisko wobec oświadczeń złożonych przez szereg państw przy podpisywaniu, wobec których Zjednoczone Królestwo zgłosiłoby sprzeciw, jeżeliby te oświadczenia zostały potwierdzone przy ratyfikacji.

22 czerwca 1972 r.

Zjednoczone Królestwo sprzeciwia się zastrzeżeniu rządu Tunezji do artykułu 66 (a) konwencji i nie uważa, aby konwencja weszła w życie między Zjednoczonym Królestwem a Tunezją.

7 grudnia 1977 r.

Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej zwraca uwagę, iż dokument ratyfikacyjny rządu Finlandii, złożony Sekretarzowi Generalnemu dnia 19 sierpnia 1977 r., zawiera oświadczenie odnoszące się do ustępu 2 artykułu 7 konwencji. Rząd Zjednoczonego Królestwa pragnie poinformować Sekretarza Generalnego, iż nie uważa, że oświadczenie to w jakikolwiek sposób wpływa na interpretację lub stosowanie artykułu 7.

5 czerwca 1987 r.

Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej sprzeciwia się zastrzeżeniu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich odrzucającemu stosowanie artykułu 66 konwencji. Artykuł 66 przewiduje w określonych sytuacjach obowiązkowe rozstrzygnięcie sporów przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości (w wypadku sporów dotyczących artykułów 53 i 64) lub w drodze postępowania pojednawczego (w wypadku pozostałych postanowień części V konwencji). Postanowienia te są nierozłączne z postanowieniami części V, której dotyczą. Ich włączenie było podstawą przyjęcia przez konferencję wiedeńską postanowień części V stanowiących rozwój prawa międzynarodowego. W związku z powyższym Zjednoczone Królestwo uważa, iż stosunki traktatowe między nim a Związkiem Radzieckim nie obejmują części V konwencji.

Wobec każdego innego zastrzeżenia mającego na celu wyłączenie w całości lub w części postanowień artykułu 66,

do którego Zjednoczone Królestwo zgłosiło już sprzeciw lub które zostało zgłoszone po zastrzeżeniu rządu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, Zjednoczone Królestwo będzie uważać, iż stosunki traktatowe z państwem, które zgłosiło lub zgłosi takie zastrzeżenie, nie będą obejmowały tych postanowień części V konwencji, do których nie ma zastosowania artykuł 66 z powodu zastrzeżenia.

Dokument przystąpienia złożony przez Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich zawierał również oświadczenie, iż zastrzega on sobie prawo do zastosowania „wszelkich środków” dla zabezpieczenia swych interesów w wypadku nieprzestrzegania przez inne państwa postanowień konwencji. Cel i zakres tego zastrzeżenia są niejasne, lecz jako że Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich odrzucił stosowanie artykułu 66 konwencji, wydaje się dotyczyć działań podejmowanych przez strony konwencji wobec traktatów w wypadkach, gdy stanowią one naruszenie konwencji. W tych wypadkach państwo nie byłoby ograniczone do środków przewidzianych artykułem 60. Według międzynarodowego prawa zwyczajowego byłoby ono uprawnione do zastosowania innych środków, zakładając, iż byłyby one rozsądne i proporcjonalne do naruszenia.

11 października 1989 r.

Rząd Zjednoczonego Królestwa pragnie w kontekście zastrzeżenia zgłoszonego przez Algierię przypomnieć swe oświadczenie z 5 czerwca 1987 r. (w związku z przystąpieniem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich), którego treść odnosi się do powyższego zastrzeżenia i odnosić się będzie do wszelkich podobnych zastrzeżeń, jakie mogą zostać zgłoszone przez jakiegokolwiek inne państwo.

* * *

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że informacje o państwach, które w datach późniejszych staną się stronami powyższej konwencji, można uzyskać w Departamencie Prawno-Traktatowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*